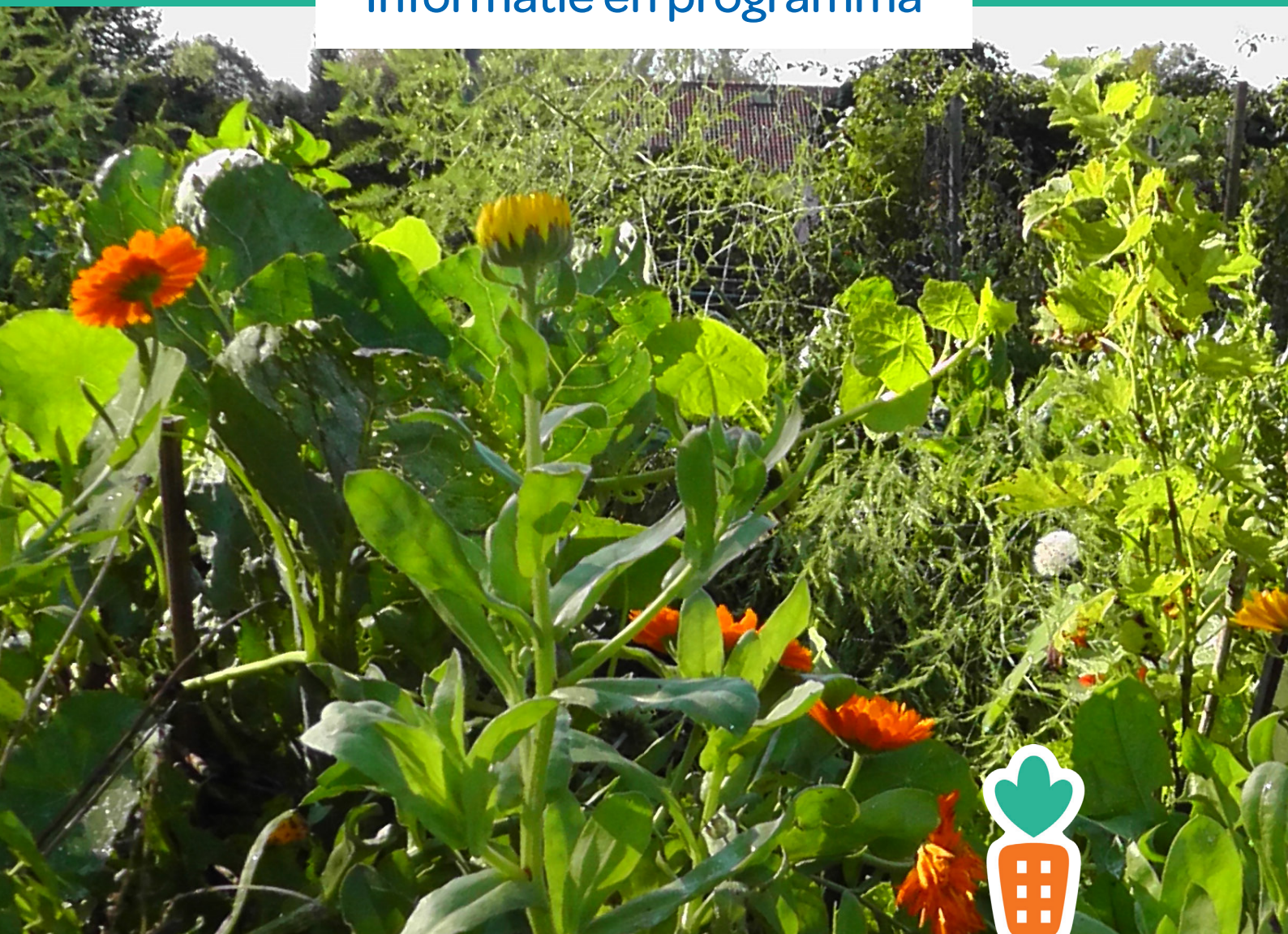

Opleiding 2025-2026 Moestuingids

Informatie en programma

COÖRDINATOR

Gewestelijk Centrum voor Ecologie Initiatie
Hoeve van Ukkel

EEN INITIATIEF VAN

GoodFood

MIEUX PRODUIRE, BIEN MANGER
BETER PRODUCEREN, GOED ETEN

.brussels

Inhoud

Ben je geboeid door moestuinen?

Wil je je kennen en kunnen verbeteren en je passie delen?

Dan ben je geschikt om **Brusselse Moestuingids te worden!**

1. Het netwerk van Brusselse Moestuingidsen. Wie? Wat?	3
2. De rol van de moestuingids	4
3. Moestuingids worden	5
De lange opleiding	5
De korte opleiding	6
Voorwaarden voor het volgen van de opleiding	7
Voorwaarden voor toekenning van een MG-diploma	7
4. Uren, locatie en bereikbaarheid	8
5. Taal en Lesmateriaal	8
6. Informatiesessies	8
7. Inschrijving en selectie van kandidaten	9
8. De opleiding : details en programma	9
Programma theorie- en praktijksessies	10
Stagebeschrijving	14

1. HET NETWERK VAN BRUSSELSE MOESTUINGIDSEN, WAT IS DAT?

Het netwerk van Moestuingsidsen (MG) is een netwerk vrijwilligers met een passie voor ecologische moestuinen en een motivatie om hun kennis en passie te delen met anderen, om particuliere stadslandbouw te promoten.

De moestuingsidsen verzamelen rond opleidingen, bezoeken, discussie-momenten, samen-aankopen, plantenbeurzen en activiteiten voor een groter publiek.

Het netwerk kadert in de Strategie Good Food* van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, die als doelstelling heeft om de inwoners van Brussel te begeleiden in de overgang naar een duurzaam voedingssysteem, waarin een smaakvolle en evenwichtige voeding centraal staan. In termen van zelfproductie door burgers zijn de maatregelen bedoeld om het Brusselse publiek te informeren, te mobiliseren en in staat te stellen om over te gaan tot actie om zo de collectieve en individuele productie-initiatieven te doen toenemen. En hier komt de rol van de moestuingsids naar boven!

*De Good Food-strategie 2 (2022-2030) | Good Food Brussel

<https://goodfood.brussels/nl/content/de-good-food-strategie-2-2022-2030?domain=cit>

2. DE ROL VAN MOESTUINGIDS

De moestuingids is een gemotiveerde, betrokken persoon die als vrijwilliger andere Brusselaars wil aanmoedigen en helpen om zelf biologische groenten en fruit te kweken. Dit kan op alle niveaus – van een bak op het balkon tot hydrocultuur tot een moestuin in de volle grond.

Hij of zij heeft al ervaring in ecologische moestuinen en geniet een opleiding om de ervaring en kennis te verdiepen, kennis op te doen van Brusselse projecten en kader en zo erna burgers en projecten te kunnen helpen die advies nodig hebben (moestuin of boomgaard).

Na de opleiding, treedt u toe tot het netwerk van de Moestuingidsen, met een aantal faciliteiten (opleidingen, bezoeken, samenaankopen, ...) en de nodige begeleiding om burgers of groepen te kunnen helpen in hun moestuin- of boomgaard-projecten. In ruil voor de faciliteiten en begeleiding, stelt de moestuingids zich beschikbaar voor mensen met vragen en neemt hij de rol van facilitator mee op.

De gidsen zijn beschikbaar op verschillende manieren, zoals:

- praktisch en technisch advies verlenen ;
- collectieve moestuinen (groep, school, ...) begeleiden ;
- aanmoedigen van stadslandbouw op verscheidene evenementen of door het openstellen van de eigen moestuin ;
- projecten opzetten met andere actoren in Brussel ;
- het netwerk laten leven door zich in de moestuinen en/of online in te zetten (website, facebook,...).

De Brusselse moestuingidsen tracht ook, op eigen schaal, in een deel van zijn fruit, groenten of kruiden te voorzien en zo bij te dragen aan de voedselvoorziening.

3. HOE WORDT JE MOESTUINGIDS?

Om deel te worden van het netwerk van de moestuingidsen, volg je de (franstalige) opleiding en voer je een stage uit hebben, waarbij je in contact komt met anderen. De opleiding is gratis en wordt aangeboden aan een groep van 25 personen (toekomstige moestuingidsen). Deze opleiding kan je in twee vormen volgen:

- **Uitgebreide opleiding** (20 lessen), voor minimum 20 personen van de 25.
- **Verkorte opleiding** (minimum 6 lessen van de 20) voor maximum 5 van de 25 personen.

Uitgebreide opleiding

Voor wie?

Voor mensen die reeds voor een moestuin zorgden (via een collectief project of privé) en de opleiding wensen te volgen om advies te geven, de eigen tuin open te stellen of een project te ondersteunen.

Wat?

De opleiding moestuingids moet u in staat stellen om de anderen te kunnen verder helpen omtrent Brusselse moestuinen. Daarom zijn er technische en praktische sessies, zowel om de basiskennis van het moestuinieren te versterken, als om deze te leren overbrengen en mensen wegwijs te maken. Na de opleiding krijgt u toegang tot het netwerk, om zo de stads-landbouw mee te ondersteunen.

Wanneer?

20 lessen, gespreid over 10 maanden

> over diverse moestuin-thema's

> over hoe deze kennis over te brengen en projecten te begeleiden

De stage

4 activiteiten/acties verspreid over 2 jaar, waa van een deel in rechtstreeks contact met het doelpubliek. Voor **beschrijving van de stage**, zie p.14.

Het spreiden van de stage over 2 jaar laat toe om u, met de nodige ondersteuning, duurzaam uw rol als moestuingids eigen te maken en zo ook uw plaats in het netwerk.

Voor wie?

Deze formule is voorzien voor mensen die al lang zorgden voor een moestuin, die al actief zijn in een Brussels moestuinproject en die graag het netwerk willen vervoegen maar voor wie de tijdsinvestering een drempel is.

Om het netwerk te vervoegen moeten minstens 6 lessen van de 20 gevolgd worden en de stage uitgevoerd.

Eens in het netwerk, wordt eveneens verwacht om het engagement binnen het Brusselse project verder te zetten, om dit bekend(er) te maken (bezoeken, artikels, ...) en om beschikbaar te zijn voor vragen van Brusselaars die u contacteren.

Te volgen lessen

- **4 verplichte lessen:**
 - Onthaal en De rol van stadslandbouw (les 1) ;
 - De bodem : vruchtbaarheid en bodemverbeteraars – Welke acties doet een MG ? (les 4) ;
 - Collectief runnen van een moestuin (les 7) ;
 - Fruitbomen (theorie) + Welke acties doet een MG? (Les 10).
- **2 bijkomende lessen naar keuze** van de 20 (zie programma hieronder).
Meer dan 2 lessen extra volgen kan ook.

De stage

4 activiteiten/acties verspreid over 2 jaar, waarvan een deel in rechtstreeks contact met het doelpubliek. Voor **beschrijving van de stage**, zie p.14.

Het spreiden van de stage over 2 jaar laat toe om u, met de nodige ondersteuning, duurzaam uw rol als moestuingids eigen te maken en zo ook uw plaats in het netwerk.

Voorwaarden voor het volgen van de opleiding

- Bereid zijn om een vrijwillige schakel te worden in de promotie van stadslandbouw; motivatie en advies verlenen aan Brusselse projecten en moestuinen.
- Voldoende ervaring hebben met biologisch moestuinieren om ervaring te kunnen uitwisselen en raad te geven op basis van uw huidige kennis. Een minimum van 3 jaar lijkt ons een nodige basis.
- Wonen of actief zijn in het Brussels Gewest.
- Beschikbaar zijn tussen november 2025 en november 2026 om minstens 70 % van de uitgebreide opleiding te volgen (uren en plaats : zie programma) of om minstens 6 sessies bij te wonen, waarvan de 4 verplichte (indien u inschrijft voor de verkorte opleiding).
- Bereid zijn een «stage» te doen tussen november 2025 en november 2027 (beschrijving : zie programma).
- Aanvaarden om na de opleiding vermeld te worden als moestuingids in onze verschillende communicatiemiddelen (bv op uw perceel van een gedeelde moestuin, via de online gids van de Brusselse moestuingidsen, enz.)
- Zich engageren gedurende minstens de 2 jaar die volgend op de opleiding, om deel te nemen aan een tiental activiteiten van het netwerk of gelinkt aan de stadslandbouw, om het netwerk levende te houden.

Voorwaarden voor toekenning van een moestuingids-diploma

Het «Diploma Moestuingids» wordt toegekend aan kandidaten die minstens 70 % van de theorie- en praktijksessies hebben gevolgd (voor de uitgebreide opleiding) of de verkorte opleiding hebben gevolgd (volgens de gevraagde samenstelling) en die hun volledige stage met succes hebben afgelegd.

Het diploma wordt uitgereikt na het eerste jaar. De moestuingidsen vervoegen dan ook het netwerk. Het tweede deel van de stage wordt dan alsnog verwacht in het tweede jaar.

Het spreiden van de stage over 2 jaar moet toelaten om u, met de nodige ondersteuning, duurzaam uw rol als moestuingids eigen te maken en zo ook uw plaats in het netwerk.

4. UREN, LOCATIE EN BEREIKBAARHEID

Uren

- dinsdagavond van 19u tot 21u30. Welkom vanaf 18u30 en rijd voor vragen aan de lesgevers van 18u45 tot 19u
- zaterdag : 1 x een halve dag (voor- of namiddag naar keuze) op 22 of 29 november (nog te bevestigen) 2025 en 2x 1 volledige dag op 7/3/26 en 16/5/26 met eigen pick nick.

Locatie en bereikbaarheid

- **Tandem Café Vélo** - Kunstlaan 7, 1210 Sint-Joost-ten-Node. Wij moedigen u aan om met de fiets te komen (fietsenparking ter plaatse) of met openbaar vervoer (geen parkeerplaatsen ter plaatse, behalve 1 voor een persoon met een beperkte mobiliteit).
De koer rechtdoor oversteken en de zaal is achteraan, net naar Mundo Madou.
Metro: tussen de stations Kunst-Wet en Madou.
- **de Hoeve van Ukkel**, in het Fond'roypark, Oude Molenstraat 93 te 1180 Ukkel. Ga, achter de houten slagboom, te voet via het tegelpad naar de roze hoeve rechts ($\pm 100\text{m}$).
- **Leefmilieu Brussel** : Thurn & Taxis Havenlaan 86C / 3000, 1000 Brussel. Gelijkvloers, auditorium meteen links (voor dinsdag 02/06/26).

Sommige locaties zijn nader te bepalen, zie programma.

5. TAAL EN LESMATERIAAL

De lessen worden in het Frans gegeven. De documentatie/slides zullen in het Nederlands en het Frans beschikbaar zijn.

6. INFORMATIESESSIES

Om u de gelegenheid te bieden kennis te maken met de lesgevers en de voornaamste opleidingslocatie en antwoord te krijgen op eventuele vragen, worden 2 info-sessies voorzien:

- **op dinsdag 16/9/2025 in Tandem om 19u**
Inschrijving is niet verplicht om hieraan deel te nemen, maar mag, op contact@guidepotager.brussels
- **op woensdag 10/9/2025 online om 20u**
Om de link te ontvangen om hieraan deel te nemen, stuur een mail naar contact@guidepotager.brussels

7. INSCHRIJVING EN SELECTIE VAN KANDIDATEN

De selectie gebeurt op basis van het inschrijvingsformulier, dat beschikbaar is op de Good Food-portaal.

Het formulier moet ten laatste ingediend zijn op 21/9/2025.

Bij het indienen van uw kandidatuur, ontvangt u een ontvangstbevestiging.

We sturen tegen ten laatste 3/10/2025 of u weerhouden bent voor de opleiding. Tussen alle kandidaturen, worden 25 personen weerhouden, waarvan (minstens) 20 de uitgebreide opleiding volgen en (hoogstens) 5 de verkorte. Verschillende criteria zullen deze selectie leiden, waaronder de ligging in Brussel, om een goede verspreiding van de vrijwilligers op het Brusselse Gewest te bekomen.

8. DE OPLEIDING: DETAILS EN PROGRAMMA

Deze opleiding heeft tot doel om vrijwilligers te vormen met een voldoende basiskennis over duurzame moestuin en stadslandbouw en over voldoende didactische ideeën om dit over te brengen in projecten en begeleidingen. Het doel van deze opleiding is niet om moestuin-experts te maken in bepaalde teelten of om professionele landbouwers te vormen.

De opleiding is volledig gratis en bestaat uit 20 collectieve sessies (of 6 voor de verkorte opleiding) op dinsdagavonden en zaterdag. Theoretische begrippen komen aan bod, alsook bezoeken, praktische workshops en momenten van reflectie en voorbereiding op de toekomstige taak als Moestuingids, gevolgd door een stage.

De opleiding, theorie en praktijk, loopt van november 2025 tot september 2026 en de stage is verdeeld over 2 jaar: de eerste helft tegen november 2026, de tweede helft tegen november 2027.

Om aan te moedigen tot het ontdekken van nieuwe teelttechnieken en de diversiteit van projecten in Brussel, bieden wij ook een lijst aan van partners en activiteiten (bezoeken of hulpvragen). Ieder is vrij om te gaan naar wat hem/haar interesseert.

Programma theorie- en praktijksessies

Hier volgt het programma van de uitgebreide opleiding.

Voor de verkorte opleiding, zijn de verplichte sessies aangeduid met een groene stip. Bovenop deze 4 sessies, kiest de kandidaat nog minstens 2 andere sessies uit in het programma.

● verplicht
in Tandem (Mundo Madou)
in de Hoeve van Ukkel
locatie nog te bepalen

NOVEMBER

04/11/25 **Onthaal – De rol van stadslandbouw** ●

Voorstelling van de deelnemers, lesgevers, opleiding en het netwerk.
Rol van de MG in de Good Food-strategie.
Stadslandbouw : inzet, uitdagingen, potentieel en voorbeeldprojecten.

18/11/25 **De plant – de levende bodem**

De plant : de verschillende delen, de rol ervan en de productie van zaad.
De bodem : Werking van een bodem in natuurlijke omstandigheden en als inspiratiebron.

22 ou 29/11/25

VM of NM **Een perceel en een kweekbak opstarten (Praktijk 1/2 dag op zaterdag !)**

Bouw van moestuinbakken, opzetten van een voedingsbodem boven de grond.

DECEMBER

02/12/25 **De bodem : vruchtbaarheid en bodemverbeteraars – Welke acties doet een MG?** ●

Behoud/verbetering van de vruchtbaarheid van de bodem voor een gezonde, productieve moestuin. Discussie en uitwisselen van ervaring: courante vragen over de bodem. Denk-moment: toekomstige acties als moestuingids?

16/12/25 **Boven de grond telen – Biodiversiteit in de moestuin**

Specifieke aspecten van de teelt in potten en bakken.
Het belang van biodiversiteit in een (moes-)tuin; voorbeelden van inrichtingen en hulpsoorten.

JANUARI

13/01/26 **Het weer + de organisatie van de moestuin**

De invloed van weersomstandigheden en de jaarlijkse schommelingen op de moestuin.

Zaai kalender, de belangrijkste groepen groenten en hun behoeftes, Teeltassociaties en teeltwissel.

20/01/26 **Collectief runnen van een moestuin** ●

Animatie door RCR² : analyse van groepsdynamieken, veel voorkomende vragen en problemen, tips en ervaring van deelnemers.

FEBRUARI

03/02/26 **Teeltplan maken + seizoensgebonden tips (1)** ●

Oefening op uitwerken van een teeltplan : organisatie in de ruimte en de tijd. Tips in de moestuin per seizoen (1) : ui, tuinboon, zaaien.

10/02/26 **Organisatie van de stands + seizoensgebonden tips (2)**

Stand: doelstellingen, communicatie-materiaal en verdeling.

Seizoensgebonden tips : tomaat, warm voorzaaien.

Praktijk: warm voorzaaien.

MAART

03/03/26 **Fruitbomen (theorie) + Welke acties doet een MG?**

Theorie van keuze, snoei en onderhoud van laag-, half- en hoogstammen.
Inleiding tot het concept voedselbos.
Werk-moment : acties als moestuingids?

07/03/26 **Fruitbomen + Kleinfruit (Praktijk volledige zaterdag!)**

In 2 halve groepen:

- Demonstratie : snoeien van laagstam- en hoogstamfruitbomen (appel, peer, pruim...).
- Bezoek + Praktijkoefeningen: snoeien van kleinfruit (druif, kiwi, braam, aalbes, framboos...).

17/03/26 **Kleinfruit (theorie) + seizoensgebonden tips (3)**

+ demo-
moestuin van
Mundo M

Theorie over snoei en onderhoud van kleinfruit.
Seizoensgebonden tips: pompoen, boon, aardappel. Praktijk : zaaien en planten.

APRIL

07/04/26 **Ziekten en plagen**

Frequente ziekten en plagen op onze groenten en fruit.
Natuurlijke oplossingen en voorbeelden van plantenextracten.
Stagebespreking in groep.

21/04/26 **Knutsel-dag (optioneel)**

Uitwerken en in elkaar steken van acties/tools : hulp bij vormgeving, communicatie, drukwerk, houtbewerking, pyrograveren, klei,...

MEI

16/05/24 **Bezoek aan de moestuin van de Hoeve van Ukkel (ochtend)**

Bezoek aan de verschillende percelen van de hoeve, met focus op de bodem, organisatie van de teelten en telen boven de grond en in kleine ruimtes.

Kruiden + Waterbeheer (Namiddag)

Bezoek aan de kruidenspiraal, kiezen en eigenschappen van een aantal populaire kruiden, kruiden planten en vermeerderen.
Watergift-systemen en tips, waterrecuperatiesystemen, bodembedekking, enz.

JUNI

02/06/26

In Leefmilieu
Brussel

Het netwerk van stadslandbouw in Brussel

Ontmoetingen met verscheidene organisaties en partners in stadslandbouw: Leefmilieu Brussel, Le Début des haricots, Les jardins semenciers, Velt, Pépinière citoyenne, etc.

16/06/26

Inleiding tot de permacultuur - agro-ecologie – Terugblik op de opleiding

Ethiek en principes.

De design als tool.

Agroecologie en telen op levende bodem.

Voorbeeldprojecten en ervaringen.

+ Terugblik op het voorbije jaar en vooruitzichten.

SEPTEMBER

15/09/26

Terugblik op de zomer – seizoenswerken in de herfst

Uitwisselen over de voorbije zomer.

Bespreking van de stages.

Seizoenswerken in de herfst + focus op een aantal wintergewassen.

NOVEMBER

20/11/26

Integratie in het netwerk

Diploma-uitreiking en verwelkoming in het netwerk, samen met de eindejaars-receptie van het netwerk.

De stage

De opleiding omvat een stage die de kandidaat-Moestuingids in staat stelt zich de tijdens de opleiding geleerde onderwerpen eigen te maken en die aan het publiek over te brengen op verscheidene manieren.

Hiervoor vragen we om 4 activiteiten te doen, gespreid over 2 jaar:

Jaar 1: 2 activiteiten, waarvan minstens 1 met direct contact met het doelpubliek

Jaar 2: 1 stand en 1 activiteit naar keuze.

Het spreiden van de stage over 2 jaar laat toe om u, met de nodige ondersteuning, duurzaam uw rol als moestuingids eigen te maken en zo ook uw plaats in het netwerk.

Er zijn diverse vormen van acties met het publiek mogelijk:

- Beheer van een van de stands samen met andere Moestuingidsen, opgezet in samenwerking met Leefmilieu Brussel of andere partners.
- Organisatie van een bezoek/activiteit in de eigen tuin (privé of collectief).
- Animatie van een activiteit op een school, bij een jeugdorganisatie, een buurthuis... in verband met moestuinieren.
- Opzetten van of deelnemen aan een collectief project en hierin een adviserende/leidende rol opnemen.
- De facebook-pagina of website draaiende houden, antwoorden op vragen.
- De wijk of gemeente aanmoedigen met een actie, zoals «deel je muntplanten».
- Ontmoetingen met de gemeente om de faciliteiten te bespreken die moestuingidsen kunnen genieten of mogelijke samenwerkingen.
- ... ieder ander voorstel kan besproken worden.

Er zijn ook acties zonder direct contact met het doelpubliek, zoals:

- Een animatie- of informatiemateriaal ontwikkelen voor komende activiteiten, stands,...
- Opgedane ervaring neerschrijven of uitwerken, om het te delen met Brusselaars.
- Overzicht maken of delen van interessante artikels, informatie,... voor de moestuingidsen of voor iedereen.
- ...

Doorheen de opleiding zijn momenten voorzien om u voor te bereiden op deze stage, alsook momenten om na de stage, deze te bespreken. Hier kan elke kandidaat zijn ervaring delen en deze momenten doen ook dienst als evaluatimoment.

Schrijf je in voor de opleiding via het online inschrijvingsformulier voor 21 september 2025.

Voor eventuele vragen:

contact@guidepotager.brussels

02/6753730 (asbl Tournesol – Zonnebloem vzw)

0451 05 71 77 (telefoon van de Moestuingidsen, wordt minstens wekelijks beluisterd en teruggebeld)

Overzicht van de kalender

NOVEMBER

dinsdag 04/11 ●
dinsdag 18/11
zaterdag 22/11 ou 29/11

DECEMBER

dinsdag 02/12 ●
dinsdag 16/12

● verplicht
in Tandem (Mundo Madou)
in de Hoeve van Ukkel
locatie nog te bepalen

JANUARI

dinsdag 13/01
dinsdag 20/01 ●

FEBRUARI

dinsdag 03/02 ●
dinsdag 10/02

MAART

dinsdag 03/03
zaterdag 07/03
dinsdag 17/03

APRIL

dinsdag 07/04
zaterdag 21/04

MEI

zaterdag 16/05

JUNI

dinsdag 02/06
dinsdag 16/6

SEPTEMBER

dinsdag 15/09

NOVEMBER

vrijdag 20/11